

La patologització de la transsexualitat

Un assumpte que ens incumbeix a tots

GERARD COLL-PLANAS

COAUTOR D'EL GÈNERO DESORDENADO

Podem definir la patologització com el procés pel qual la transsexualitat es classifica com un trastorn mental que requereix un tractament psiquiàtric. Així ho recullen les classificacions de malalties mentals de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i de l'American Psychiatric Association (APA). Abordar aquest tema és especialment pertinent perquè actualment l'APA està elaborant la cinquena versió de la seva classificació. I ja podem avançar que les perspectives, de moment, no són gaire positives... ja que el director del grup de treball que decidirà sobre el tema és el doctor Kenneth J. Zucker, conegut per impulsar l'ús de teràpies reparatives per a curar l'homosexualitat.

En aquest context, amb en Miquel Missé hem editat el llibre *El género desordenado* (Egales, 2010) per tal de fer-nos ressò de les reflexions crítiques i reivindicacions que, amb relació al tema de la patologització de la transsexualitat, plantegen professionals de la salut mental, científics socials, persones trans a títol individual i activistes. De fet, el llibre neix al si de la campanya internacional Stop Trans Pathologization-2012 (stp2012.wordpress.com), en el marc de la qual el 17 d'octubre de l'any passat es van mobilitzar 40 ciutats de quatre continents. Aquest any la mobilització encara ha sigut més àmplia i global.

"Ens trobem davant d'un procés de creixent qüestionament de la patologització de la transsexualitat que ens portarà, en pocs anys, a la superació d'aquest estadi".

La classificació de la transsexualitat com a trastorn mental té una gran influència tant a nivell de l'imaginari social – ja que augmenta l'estigmatització que pateix el col·lectiu trans– com a nivell legal. En aquest sentit, el parlament espanyol va aprovar la Llei 3/2007 que estableix que una persona trans que vulgui modificar la seva menció de sexe en el Registre Civil (per tal de poder-se canviar el nom)

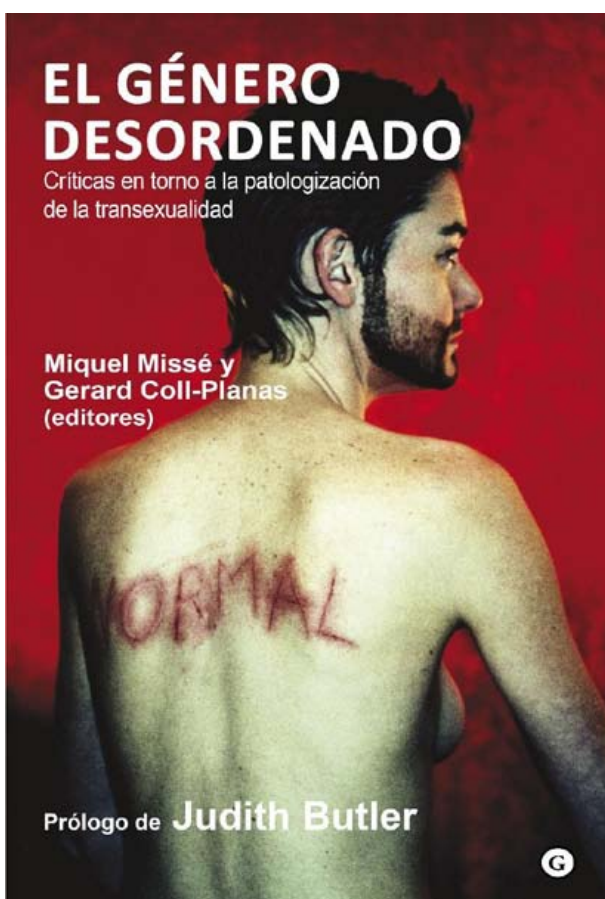
ha de presentar un certificat de diagnòstic de disfòria de gènere, així com demostrar que s'han sotmès a un tractament d'almenys dos anys per modificar el seu cos. D'aquesta forma, l'Estat dóna carta de legitimitat a la patologització.

A les Unitats de Trastorns d'Identitat de Gènere (UTIG) que hi ha en diversos hospitals públics espanyols, obtenir el certificat de trastorn mental és també un requisit obligatori per a accedir al tractament hormonal i a l'operació de reassignació sexual. El tractament en aquestes unitats està orientat a dictaminar si la persona és veritablement i suficientment transsexual per a tenir accés al canvi de nom, a l'hormonació o la cirurgia.

La rellevància

La patologització de la transsexualitat i la forma en què es concreta en el marc de les UTIG ens sembla un clar exemple de com el gènere és imposat d'una

forma violenta sobre els nostres cossos i subjectivitats i en especial vers les persones la identitat de gènere de les quals no correspon a l'assignada socialment en funció del seu sexe.

El 5 de novembre comptarem amb la presència de Gerard Coll-Planas i Miquel Missé per presentar aquest llibre tan interessant. Serà al Consell Valencià de la Joventut de la Comunitat Valenciana (C/ Llanterna, 26 de València) a les 18:00 hores. Us esperem!

Autora: Ana López

Pancarta de la manifestació de l'Orgull d'enguany que s'adhereix a la campanya Stop Patologització 2012.

A més, el discurs de fons de la psiquiatria amb relació a la transsexualitat contribueix a presentar les diferències i desigualtats entre homes i dones com a elements fixos i immutables, arrelats en causes purament biològiques. D'aquesta manera, s'intenta esborrar el potencial subversiu que suposa la transsexualitat a l'hora de repensar la forma en què totes les persones construïm els nostres gèneres, les pressions que rebem i les formes que tenim de subvertir-lo.

"el tema de la patologització de la transsexualitat no només afecta el col·lectiu trans sinó el conjunt de la població"

Per tant, el tema de la patologització de la transsexualitat no només afecta el col·lectiu trans sinó el conjunt de la població, i molt especialment les lesbianes i els gais. En aquest sentit, cal tenir en compte que el trastorn d'identitat de gènere s'utilitza com una forma encoberta de diagnosticar l'homosexualitat en nens efeminats i nenes masculines, entenent que es tracta de gais i lesbianes en potència. La conservadora National Association of Research and Therapy of Homosexuality, per exemple, argumenta que el diagnòstic de trastorn d'identitat de gènere en un menor d'edat indica, en un 75% dels casos, que es tracta d'un futur gai o lesbiana. Així doncs, aquest trastorn és utilitzat pels professionals de la salut mental que es proposen *corregir* l'homosexualitat.

De fet, cal tenir en compte que fins fa molt poc l'APA i l'OMS catalogaven l'homosexualitat com un trastorn mental (la van desclassificar el 1973 i el 1990, respectivament). De la mateixa manera que avui dia experimentem una barreja de sorpresa i escàndol quan recordem que fins fa tan poc l'homosexualitat era considerada com una patologia, estem convençuts que ens trobem davant d'un procés de creixent qüestionament de la

patologització de la transsexualitat que ens portarà, en pocs anys, a la superació d'aquest estadi. Llavors ens interrogarem amb estupor sobre l'estigmatització i la violència infligides sobre els cossos i les subjectivitats de les persones trans.

En aquest sentit, lesbianes i gais, en comptes de sentir-nos satisfets per haver deixat enrere la classificació de l'homosexualitat com a malaltia mental, hauríem de sentir la lluita dels companys i les companyes trans per la despatologització com una lluita que ens incumbeix molt directament. Si no és així, estem legitimant amb el nostre silenci que es continuï portant a les consultes de psiquiatres i psicòlegs homofòbics les *nenes* excessivament masculines i els nens *massa* efeminats.

En definitiva, considerem que el tema de la patologització ocupa un lloc central perquè afecta les persones trans (en augmentar la seva estigmatització, regular els processos mèdics, establir fronteres entre les persones trans...), les lesbianes i els gais (en patologitzar-nos de forma encoberta) i el conjunt de la població, ja que mitjançant la patologització es reproduïen i justifiquen les desigualtats, diferències i violències entre homes i dones. ■

Gerard Coll-Planas

(Cardedeu, 1980)

És doctor en sociologia per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Actualment és investigador en l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la UAB. Al costat de Miquel Missé, ha editat el llibre *El género desordenado. Crítica entorno a la patologización de la transexualidad*, publicat per Egales. Ha dirigit la investigació *Transitant per les fronteres del gènere. Estratègies, trajectòries i aportacions de joves trans, lesbianes i gais* (Observatori Català de la Joventut, 2009). És el coordinador acadèmic del projecte *Against Homophobia. European Local Administration Devices* (AHEAD), cofinançat per la Comissió Europea.

elgenerodesordenado@gmail.com